

Monitoring Koersdocument en omgevingsvisies

Algemeen	
Aan	AO Ruimte, DO fysiek, PFHO R&M
Van	Iris Lindeboom
Datum	24-2-2025
Verspreiden	Ja
Kenmerk	DOC-25009549

Aanleiding

Tijdens het **AO Ruimte op 4 november 2024** is het onderwerp **monitoring koersdocument** besproken. De uitvoeringsagenda stelt dat we:

1. Monitoren in hoeverre ambities uit het koersdocument terugkomen in gemeentelijke omgevingsvisies.
2. De opgaven uit het koersdocument volgen via indicatoren.

Een Excel-overzicht geeft een globaal beeld van de mate waarin onderwerpen uit het koersdocument terugkomen in de omgevingsvisies. Daarnaast is een update van de monitor gedeeld met trends en data over de regio.

Uit de bespreking bleek dat we portefeuillehouders moeten bevragen over hun wensen rondom monitoring, de impact van het Excel-overzicht en of de huidige indicatoren voldoen aan de verwachtingen.

Tijdens het **PFHO R&M op 12 december 2024** concludeerden de wethouders:

- o **Gemeenten bepalen de inhoud van hun omgevingsvisies.** Vergelijkingen met het regionale koersdocument kunnen ter info worden gedeeld en als input dienen voor bestuurlijke gesprekken over prioriteiten.
- o **Monitoring van regionale trends is belangrijk.** De ambtelijke organisatie moet aangeven of de huidige opzet voldoet. Daarom wordt geïnventariseerd wat gemeenten al monitoren en of de regionale monitor hierin toegevoegde waarde heeft of verbeterd kan worden.

Inventarisatie gemeenten

AO-leden zijn per mail gevraagd te reageren op de inventarisatiewens van het PFHO. Twee gemeenten hebben gereageerd. Hieronder een samenvatting; de volledige reacties staan in de bijlage.

- o **Vindt in jouw gemeente monitoring op thema's uit de omgevingsvisie plaats?**
In Blaricum en Laren gaat geen directe monitoring plaatsvinden op de omgevingsvisies. Er wordt wel nagedacht over monitoring in toekomstige omgevingsprogramma's. Hilversum monitort al thema's zoals woningbouw en fijnstof en ontwikkelt een Monitor Omgevingsvisie, vergelijkbaar met de Nationale Omgevingsvisie, die in Q3 2025 wordt gelanceerd met interactieve indicatoren.
- o **Is er behoefte aan kennisdeling met regiegemeenten over monitoring en omgevingsvisies?**
Blaricum en Laren zien geen directe behoefte aan kennisdeling, maar erkennen dat

gezamenlijke monitoring nuttig kan zijn voor het volgen van doelen uit het Koersdocument. De specifieke meerwaarde en gevolgen hiervan zijn echter nog onduidelijk. Hilversum heeft een team datagedreven sturing en kan kennis delen over dashboards en monitors.

Hilversum stelt voor dat gemeenten eerst hun eigen monitoring op orde brengen voordat samenwerking op bovengemeentelijk niveau wordt overwogen. Bestuurlijke urgentie en draagvlak hiervoor zijn nog onzeker.

- **Levert het document Monitor Koersdocument nuttige input aan jouw gemeente?**

In Blaricum en Laren wordt het document als te algemeen ervaren en niet breed verspreid binnen de organisatie. Hilversum ziet het als nuttige input, maar het wordt nog weinig actief gebruikt. De focus ligt nu op de eigen Omgevingsvisie en monitor, maar het document kan in de toekomst helpen bij het vinden van relevante bronnen en verdere ontwikkeling van monitoring.

Hoe nu verder?

- **Overzicht omgevingsvisies:** Huizen heeft recent haar Omgevingsvisie gepubliceerd, en de visies van Blaricum en Laren worden binnenkort vastgesteld. Zodra deze gereed zijn, worden ze toegevoegd aan het Excel-overzicht, dat het AO en PFHO als ontvangen als (bestuurlijke) terugkoppeling.
- **Monitor Koersdocument:** De monitor Koersdocument heeft momenteel beperkte toegevoegde waarde, wordt niet gebruikt in beleidsvorming en wordt als te algemeen ervaren. Daarom is het voorstel om te stoppen met de jaarlijkse update van de Monitor Koersdocument.
- **Gezamenlijke monitoring:** Er is op dit moment geen behoefte om gezamenlijk op te trekken op het gebied van monitoring. Mocht deze behoefte in de toekomst ontstaan, bijvoorbeeld op specifieke thema's, dan wordt opnieuw gekeken naar de wensen en mogelijke acties.

Bijlage I: volledige reacties inventarisatie

Vraag	Antwoord BEL	Antwoord Hilversum
Vindt in jouw gemeente monitoring op thema's uit de omgevingsvisie plaats? Of zijn er plannen om monitoring in te richten? Zo ja, zou je in een paar zinnen iets kunnen vertellen over wat jullie monitoren en hoe jullie dit aanpakken?	Nee, er gaat geen directe monitoring plaatsvinden op de (hoogover) ambities en doelen in de nog vast te stellen omgevingsvisies Laren en Blaricum. Wel gaan we in op te stellen omgevingsprogramma's nadrukkelijker nadenken over hoe invulling te geven aan monitoring.	In Hilversum worden diverse thema's al gemonitord / zijn er dashboards gemaakt op thema's. Zoals de woningbouwmonitor , maar ook een dashboard fijnstof . Er gaat een monitor Omgevingsvisie komen waarin we de in de Omgevingsvisie gestelde doelen en ambities gaan monitoren. In de bijlage een overzicht met de doelen, gestelde normen, indicatoren en bronnen die we al in beeld hebben. Naar verwachting wordt het een product zoals de monitor van de Nationale Omgevingsvisie waarbij je kan doorklikken op de verschillende indicatoren die geordend zijn naar de vier prioriteiten, klik hier . De zogeheten beleidsopdracht voor het opstellen van de Monitor is in de maak, mogelijk is de eerste versie van de monitor Q3 2025 gereed. Veel data is al beschikbaar.
Zouden jij of je collega's behoefte hebben aan kennisdeling met regiogemeenten over het onderwerp monitoring en omgevingsvisies? Zo ja, welke vragen wil je bespreken? Op welke aspecten van monitoring is jouw gemeente al ver in en kan als inspiratie dienen voor andere gemeenten? Zijn er volgens jou thema's waarbij het nuttig is om als gemeenten gezamenlijk op te trekken met monitoring?	Weet ik nog niet direct.. We zijn in ieder geval niet ver hier in. En ik overzie niet direct de meerwaarde van gezamenlijk monitoren. Al kan het wel nuttig zijn voor de regio lijkt mij om te monitoren in hoeverre doelen van het Koersdocument worden bereikt of niet (of die wel of niet concreet in de omgevingsvisies staan is dan minder relevant?). Dat kan input geven voor (bij)sturing vanuit de regio (zonder dwang, maar ter agendering)?	In Hilversum hebben we een team datagedreven sturing die met veel enthousiasme werkt aan allerlei datavraagstukken en het bouwen van dashboards en monitors. Op dat vlak zou Hilversum kennis kunnen delen. Met en van elkaar kunnen we denk ik wel leren hoe we een monitor Omgevingsvisie vervolgens in de praktijk gebruiken. Thema's die interessant/nuttig kunnen zijn om gezamenlijk te monitoren zijn de thema's uit het Koersdocument. Het lastige is daarbij dat niet alle gemeenten (waaronder Hilversum) dat (volledig) hebben overgenomen. De energie zou m.i. nu eerst moeten zitten in het maken van 'eigen monitors' gebaseerd op de eigen lokale Omgevingsvisies. Als we dat op orde hebben kan gezien worden welke thema's bovengemeentelijk relevant zijn om te monitoren en eventueel actie op uit te voeren als het niet goed gaat. Daar is nog wel wat zendingswerk en overtuigingskracht bij nodig voor bestuurders en politici. Die kijken vooral (nog) lokaal.
Levert het document <i>Monitor Koersdocument</i> (zie bijlage) nuttige input aan jou of jouw collega's? Wordt er gebruik gemaakt van dit document bij beleidsvorming of in andere processen? Zo ja, wat en wie gebruikt het? Zo nee, waarom niet?	Heeft niet direct heel nuttige inbreng voor zover ik het kan overzien. De uitkomsten zijn erg hoogover en veralgemeniseerd. Het wordt naar mijn inschatting niet actief betrokken bij beleidsvorming binnen de BEL Combinatie. Het is bv. niet breed verspreid. Maar ik kan niet de hele BEL overzien: wellicht zijn er collega's die er wel degelijk actief en rechtstreeks gebruik van maken?	Het document levert zeker nuttige input op, maar wordt in mijn beleving (nog) niet voldoende benut. Het is nu ter kennisname en daar blijft het dan bij. Dat komt ook doordat we eerst naar de eigen Omgevingsvisie en monitor kijken. Bij het vinden van geschikte bronnen kan het wel nuttig zijn om de Monitor er bij te pakken. In de verdere ontwikkeling van Omgevingsvisie(s) / Monitors verwacht ik wel dat het meerwaarde gaat/kan opleveren.